

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка



ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

В. Л. Шаран
Ініціали та прізвище

Підпис

16 лютого 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психологія музичної діяльності

Галузь знань: **02 Культура і мистецтво**

Спеціальність: **025 Музичне мистецтво**

Освітньо-наукова програма: **Музичне мистецтво**

Статус дисципліни: **вибіркова**

Навчально-науковий **Інститут музичного мистецтва**

Кафедра **методики музичного виховання та диригування**

Мова навчання: **українська**

Дані про вивчення дисципліни:

Форма здобуття освіти	Курс	Семестр	Загальний обсяг дисципліни	Кількість годин						Курсова робота	Вид семестрового контролю	
				Аудиторні заняття					Самостійна робота		Залік	Екзамен
			Кредити ЄКТС	Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття				
Очна	II	III	4/120	46	16	-	-	30	74	-	+	-

Робоча програма складена на основі освітньо-наукової програми та навчального плану підготовки фахівців третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти доктора філософії (240 кредити ЄКТС).

Розробник: В.В. Полюга, кандидат філософських наук, доцент

Погоджено гарантом освітньо-наукової програми:

І.Л.Бермес, доктор мистецтвознавства, завідувач, професор кафедри методики музичного виховання та диригування

Схвалено на засіданні кафедри методики музичного виховання та диригування

Протокол № 13 від 23.12. 2021 р.

Зав. кафедри І.Л. Бермес

Схвалено на засіданні науково-методичної ради навчально-наукового Інституту музичного мистецтва ДДПУ ім. Івана Франка

Протокол № 1 від 27.01. 2021 р.

Схвалено на засіданні науково-методичної ради університету

Протокол № 2 від 16.02. 2021 р.

1. МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення дисципліни є формування цілісної системи музично-теоретичних уявлень, які синкретично включають досягнення психології та втілюють потребу психологічного узагальнення багатьох закономірностей музичного мистецтва та музичної практики. Предметом вивчення навчальної дисципліни є знання психологічних закономірностей почуттів, музичного сприймання та мислення, що неодмінно застосовуються в осмисленні особливостей музичної діяльності.

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми здобувачі третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти повинні засвоїти визначені **компетентності**.

Загальними компетентностями є :

- Оволодіння необхідними психолого-педагогічними навичками у науковій діяльності. Уміння отримати результат у рамках обмеженого часу з наголосом на професійну сумлінність.

Фаховими компетентностями є:

- Здатність доцільно застосовувати новітні музикознавчі концепції, пояснювати сучасні культурні явища і процеси;
- Здатність до розуміння музики як мистецтва, системи мислення, проблем музичної творчості, музичної герменевтики, осмислення питань про походження, сутності музики; музики як цінності життя, онтологічних та феноменологічних проблем філософії музики загалом.

Програмними результатами навчання є: осмислення специфіки музики як виду мистецтва; осмислення впливу світоглядних орієнтирів суспільства на розвиток музики як виду мистецтва.; побудови суб'єкт-суб'єктної взаємодії, дотримування правил ефективної комунікації.

2.ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вивчається після таких дисциплін, як: «Філософія як досвід мислення», «Проблеми сучасного виконавства», «Актуальні проблеми сучасної психології», «психологія здоров'я особистості» паралельно з дисциплінами «Актуальні проблеми музичної інтерпретології».

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми здобувачі третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти у результаті засвоєння навчальної дисципліни повинні виявити:

Здатність до осмислення специфіки музики як виду мистецтва; впливу світоглядних орієнтирів суспільства на розвиток музики як виду мистецтва.

Уміння оперувати побудовою суб'єкт-суб'єктної взаємодії, дотримуватися правил ефективної комунікації

Знання основних понять психологічних особливостей музичної діяльності, структури та механізмів її регуляції; особливостей сприймання як чуття музичного звуку, часу, вибірковості і предметності, цілісності, складності музичної мови, інтерпретаційних особливостей, емоційної експресії, асоціації

та конотації. Знання щодо осмислення композиторської творчості загалом та стадій розвитку творчого процесу; синтезує між собою категорії механізмів творення: уяви, переживання, емпатії, творчого натхнення; ґрунтовно аналізує музично-виконавську діяльність у її проблемах та особливостях; розуміє психологічні основи музичного навчання.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання здійснюється за такими шкалами оцінювання: національною, стобальною і ЄКТС. При цьому мінімальний рівень визначається за допомогою якісних критеріїв та їхнього трансформування в мінімальну позитивну оцінку щодо використовуваної числової (рейтингової) шкали.

А (90 – 100) (*відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок*): отримує аспірант, який виявив глибокі знання навчального матеріалу, повністю відтворює програмний матеріал, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах. Добре аналізує та осмислює специфіку музики як виду мистецтва; осмислює вплив світоглядних орієнтирів суспільства на розвиток музики як виду мистецтва.; оперує побудовою суб'єкт-суб'єктної взаємодії, дотримується правил ефективної комунікації

Відмінно оперує поняттями психологічних особливостей музичної діяльності, виокремлює її структуру та механізми регуляції. Глибоко аналізує такі особливості сприймання як чуття музичного звуку, часу, вибірковості і предметності, цілісності, складності музичної мови, інтерпретаційних особливостей, емоційної експресії, асоціації та конотації. Осмислює композиторську творчість загалом та виокремлює стадії творчого процесу. Синтезує між собою категорії механізмів творення: уяви, переживання, емпатії, творчого натхнення. ґрунтовно аналізує музично-виконавську діяльність у її проблемах та особливостях. Розуміє психологічні основи музичного навчання.

Знання аспіранта є глибокими, міцними, узагальненими; аспірант вміє застосовувати знання творчо.

В (82 – 89) (*вище середнього рівня з кількома помилками*): отримує аспірант, який виявив добрі знання навчального матеріалу, повністю відтворює програмний матеріал, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах, проте допускає незначні неточності в інтерпретації щодо аналізу специфіки музики як виду мистецтва; осмисленні впливу світоглядних орієнтирів суспільства на розвиток музики як виду мистецтва.; оперуванні побудовою суб'єкт-суб'єктної взаємодії, дотриманні правил ефективної комунікації

Орієнтується в поняттях психологічних особливостей музичної діяльності, виокремлює її структуру та механізми регуляції. Аналізує такі особливості сприймання як чуття музичного звуку, часу, вибірковості і предметності, цілісності, складності музичної мови, інтерпретаційних особливостей, емоційної експресії, асоціації та конотації. Осмислює композиторську творчість загалом та виокремлює стадії творчого процесу. Синтезує між собою категорії механізмів творення: уяви, переживання, емпатії,

творчого натхнення. Аналізує музично-виконавську діяльність у її проблемах та особливостях. Розуміє психологічні основи музичного навчання.

Знання аспіранта є достатньо глибокими, міцними, узагальненими.

С (75 – 81) (*в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок*): отримує аспірант, який достатньо володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому основну та додаткову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки в питаннях щодо аналізу специфіки музики як виду мистецтва; осмисленні впливу світоглядних орієнтирів суспільства на розвиток музики як виду мистецтва.; оперуванні побудовою суб'єкт-суб'єктної взаємодії, дотриманні правил ефективної комунікації

Достатньо орієнтується в поняттях психологічних особливостей музичної діяльності, виокремлює її структуру та механізми регуляції. Аналізує такі особливості сприймання як чуття музичного звуку, часу, вибірковості і предметності, цілісності, складності музичної мови, інтерпретаційних особливостей, емоційної експресії, асоціації та конотації. Осмислює композиторську творчість загалом та виокремлює стадії творчого процесу. Синтезує між собою категорії механізмів творення: уяви, переживання, емпатії, творчого натхнення. Аналізує музично-виконавську діяльність у її проблемах та особливостях. Частково розуміє психологічні основи музичного навчання.

Д (67 – 74) (*непогано, але зі значною кількістю недоліків*): отримує здобувач, який виявив недостатньо міцні знання навчального матеріалу, з певними труднощами відтворює програмний матеріал, рідко звертається до матеріалів, що містяться в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах; недостатньо орієнтується в питаннях щодо аналізу специфіки музики як виду мистецтва; осмисленні впливу світоглядних орієнтирів суспільства на розвиток музики як виду мистецтва.; оперуванні побудовою суб'єкт-суб'єктної взаємодії, дотриманні правил ефективної комунікації

Частково орієнтується в поняттях психологічних особливостей музичної діяльності, виокремлює її структуру та механізми регуляції. Аналізує такі особливості сприймання як чуття музичного звуку, часу, вибірковості і предметності, цілісності, складності музичної мови, інтерпретаційних особливостей, емоційної експресії, асоціації та конотації. Осмислює композиторську творчість загалом та виокремлює стадії творчого процесу. Частково синтезує між собою категорії механізмів творення: уяви, переживання, емпатії, творчого натхнення. Аналізує музично-виконавську діяльність у її проблемах та особливостях та розуміє психологічні основи музичного навчання.

Аспірант демонструє достатній рівень сформованості умінь: аналізувати основні проблеми і питання психології музичної діяльності.

Е (60 – 66) (*виконання задовольняє мінімальні критерії*): отримує здобувач, який виявив слабкі знання навчального матеріалу, важко відтворює програмний матеріал, зовсім не спирається на матеріали, що містяться в основних і

додаткових рекомендованих літературних джерелах; слабо орієнтується в поняттях психологічних особливостей музичної діяльності; структури та механізмів регуляції; особливостей сприймання; композиторської творчості; стадій творчого процесу. Слабо синтезує між собою категорії механізмів творення: уяви, переживання, емпатії, творчого натхнення; музично-виконавської діяльності у її проблемах та особливостях. Слабо розуміє психологічні основи музичного навчання.

Аспірант демонструє слабкий рівень сформованості умінь аналізувати основні проблеми і питання психології музичної діяльності.

Виконав задовільну кількість завдань із запропонованих видів навчальної роботи.

FX (35 – 59) (з можливістю повторного складання): виставляється аспіранту, який виявив незнання значної частини навчального матеріалу, допускає істотні неточності у відповідях на запитання, не вміє застосувати теоретичні знання семінарських занять; не орієнтується в питаннях щодо психологічних особливостей музичної діяльності; структури та механізмів регуляції; особливостей сприймання; композиторської творчості; стадій творчого процесу. Недостатньо синтезує між собою категорії механізмів творення: уяви, переживання, емпатії, творчого натхнення; музично-виконавської діяльності у її проблемах та особливостях. Не розуміє психологічні основи музичного навчання.

Аспірант демонструє недостатній рівень сформованості знань та умінь: аналізувати основні проблеми і питання філософії музики.

Не виконав усіх видів навчальної роботи.

F (0 – 34) отримує аспірант, який виявив незнання значної частини навчального матеріалу, допускає істотні помилки у відповідях на запитання, в більшості не володіє програмним матеріалом, що ускладнює орієнтацію в теоретичних аспектах навчальної дисципліни; не виконав усіх видів аудиторної та самостійної роботи. Допускає істотні помилки у відповідях на запитання, не вміє застосувати теоретичні знання семінарських занять; не орієнтується в питаннях щодо психологічних особливостей музичної діяльності; структури та механізмів регуляції; особливостей сприймання; композиторської творчості; стадій творчого процесу. Недостатньо синтезує між собою категорії механізмів творення: уяви, переживання, емпатії, творчого натхнення; музично-виконавської діяльності у її проблемах та особливостях. Не розуміє психологічні основи музичного навчання.

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання знань аспірантів відбувається згідно з видами навчальної роботи, які зобов'язаний виконати кожен аспірант:

- участь у семінарському занятті (доповідь на питання плану заняття, доповнення до доповідей за іншими питаннями плану заняття, участь у дискусії за темою заняття);
- співбесіда з лектором;
- залік.

Відповіді на семінарських заняттях; співбесіда з лектором; залік.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Психологічні особливості музичної діяльності.

Проблема діяльності в психології. Діяльність і свідомість – дві структури єдиного цілого: характеристика тотожності чи єдності. Переживання як результат діяльності людини (свідомі та несвідомі переживання). Тріада «діяльність-свідомість-особистість» як взаємозв'язок діяльності і мотиву. Трансформація діяльності в процесі формування образу музичного твору. Залежність рівня звуковисотного чуття від особливостей діяльності (експеримент В.Кауфмана). Форми, види і рівні суб'єктивного відображення світу людиною в її діяльності (соціальний контекст). Тип соціальної діяльності. Духовно-практична діяльність та духовно-теоретична діяльність – єдиний тип соціальної діяльності – духовний. Художня діяльність як різновид духовної діяльності (теорія М. Когана). Музика як предмет музично-слухової діяльності. Знакова сфера музики (текст твору і внутрішні стани суб'єкта). Музика як можливість художньо-образного відображення дійсності. Емоційний тонус, музичне переживання, сприймання музики, музикальність, музичні здібності – психологічні особливості музиканта. Структура музикальності (музичний слух, творча уява, відчуття цілісності, емоційність). Психологічні особливості диригента, композитора, виконавця.

2. Музично-слухова діяльність.

Музично-слухова діяльність як загальна складова до таких видів діяльності як композиторська, виконавська, слухацька (аналіз). Два рівні музичного сприймання: перцептивний (сприймання) та апперцептивний (уявлення). Стадії сприймання музики: інтересу, слухання, розуміння і переживання, інтерпретації. Психологічні механізми переживання музики (функціональні, мотиваційні, операційні). Відчуття і сприймання – «звукове чуття», «сприймання гармонії». Слуховий вид відчуттів (мовні, музичні, шуми). Ладове чуття як основа мелодичного і гармонічного слуху. Ритм як організація музичного руху в часі. Закономірності сприймання «музичного часу» відображають загально психологічні закони сприймання часу (оцінка часу залежить від його насиченості подіями). Вибірковість як властивість сприймання. Детермінованість вибіркості мотиваційними факторами. Предметність – фокус, ядро сприймаючого (виокремлення предмету з фону). Співвідношення предмету і фону. Цілісність як вираження відношення елемента образу до структури як цілого. Симетрія – найважливіший принцип структурної організації музики. Константність як здібність сприймати предмети і явища відносно постійні при змінних умовах сприймання. Адекватність як похідна константності. Складності музичної мови.

3. Композиторська творчість.

Проблема єдності форм мислення в композиторській творчості. Діалектика об'єктивно-суб'єктивного. Питання детермінованості творчості композитора законам мислення і діяльності людини, співвідношення логічного і інтуїтивного, аналітичного і образного, ролі несвідомих моментів в творчому

процесі композитора. Композиторська діяльність в епохи античності, середньовіччя, барокко, відродження. Ланки стадіальності творчого процесу (1. натхнення, імпульса; 2. формування ідеї, бачення цілісності твору; 3. майстерність викладу). «Евристична модель» творення музичного твору. «Відкриття нового» як пізнання об'єктивно існуючих закономірностей і «творення нового» як винахід, конструювання чогось, чого ще не існує. Наукова і художня творчість. Уява як основна характеристика обдарованості. Емпатія – механізм переживань, який допомагає митцеві яскравіше відчувати, та пережити уявні «Я». Натхнення як сильна потреба самовираження.

4. Музично-виконавська діяльність.

Відносність самотійності у творчій діяльності музиканта виконавця. Роль епохи на відносність самотійності виконавця. Затребуваність «вірності авторському замислу» у виконавстві. Проблема інтерпретації як виду художньої творчості. Етапи виконавства: ознайомлення з музичним твором; втілення авторського задуму; етап до концертної підготовки. Формування мотивації, установок музиканта – це мотиваційно-затребувана сфера, яка є психологічним механізмом діяльності. Групи мотивації: 1. мотиви пов'язані з відношенням виконавця до виконуваних творів – самоактуалізація; 2. мотиви пов'язані з відношенням виконавця до публіки; 3. Мотиви пов'язані з відношенням до виконавської діяльності - самовдосконалення. Вплив еталонів та готових зразків інтерпретації на побудову образу музичного твору. Стадії зародження праобразу, втілення задуму. Емпатія та образне перевтілення. Немузичні асоціації. Період перед концертом. Особливості психічних станів музикантів на сцені. Спілкування з публікою. Особливості психологічної підготовки до концертної діяльності.

5. Психологічні основи музичного навчання.

Психологічні основи музичного навчання. Поняття «навчання», «вчення» і «навчання». Умови вивчення і запам'ятовування навчального матеріалу. Особистісні фактори мотивації: інформативна потрібність, інтерес до знань, творчий запал улюбленою справою. Роль самооцінки та орієнтації на оцінку своєї діяльності іншими. Внутрішні і зовнішні фактори у вивченні музичного матеріалу. Складність музичного матеріалу у його складності для сприймання та осмислення цілісності. Художня значимість і складність навчального матеріалу для учня. Роль гностичної (пізнавальної) діяльності на ціле направлену обробку інформації музичного твору (аналіз, синтез, співставлення, узагальнення, кодування, декодування. Психологічна характеристика методів навчання (репродуктивні (традиційні) методи та розвиваючі). Теорія поетапного формування розумової діяльності П.Я. Гальперина.

Перелік тем семінарських занять

1. Психологічні особливості музичної діяльності.

1. Структура діяльності та механізми її регуляції
2. Види діяльності
3. Художня діяльність
4. Музична діяльність

2. Музично-слухова діяльність.

1. Музичне сприймання як процес.
2. Чуття музичного звуку
3. Сприймання мелодії та гармонії
4. Сприйняття часу в музиці
5. Психологічні особливості сприймання музики (вибірковість і предметність; цілісність, константність)
6. Адекватність сприймання музики (складність музичної мови; вплив інтерпретаційних особливостей; роль емоційної експресії, залежність сприймання від психічних і особистісних станів слухача; асоціації і конотації; життєві та художні емоції в структурі переживань)
7. Психологічні механізми переживання музики

3. Композиторська творчість

1. Соціальна обумовленість композиторської творчості
2. Стадії творчого процесу композитора
3. Мислення і уява в композиторській творчості
4. Аналіз і синтез як механізм творення нового (роль уявного узагальнення в мисленні композитора; уява; переживання і творчі стани в композиторській діяльності; емпатія; творче натхнення)

4. Музично-виконавська діяльність

1. Відносна самостійність творчої діяльності виконавця
2. Психологічні особливості робочого процесу музиканта-виконавця (роль мотивації; образ музичного твору і особливості його втілення у зв'язку з професійними типологічними відмінностями музикантів-виконавців)
3. Соціально-психологічні особливості конкуренції
4. Проблема «естрадного хвилювання» і питання підготовки до концертної діяльності (особистісна націленість; регуляція психічних станів музикантів-виконавців)

5. Психологічні основи музичного навчання

1. Особистісні детермінанти навчання (установка; мотивація; вплив особливостей музичного матеріалу на характер навчання; складність навчального матеріалу)
2. Гностична діяльність учня та організація заучування
3. Психологічні характеристики методів навчання

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

У завдання для самостійної роботи аспірантів входить опрацювання лекційного та практичного матеріалу:

1. Психологічні особливості музичної діяльності.

1. Визначіть структура діяльності та механізми її регуляції.
2. Окресліть види діяльності.
3. Дайте визначення поняттям художня діяльність та музична діяльність.

2. Музично-слухова діяльність.

1. Що таке музичне сприймання і його типи.

2. Яка різниця у сприйманні мелодії та гармонії.
3. Дайте характеристику сприйняття часу в музиці.
4. Що таке вибірковість, предметність; цілісність, константність.
5. Дайте коротке визначення аспектам адекватності сприймання музики.

6. Психологічні механізми переживання музики.

3. Композиторська творчість

1. Окресліть соціальну обумовленість композиторської творчості.
2. Виокреміть стадії творчого процесу композитора
3. Визначіть роль мислення і уяви в композиторській творчості
4. Механізм творення нового (уява; переживання; емпатія; творче натхнення).

4. Музично-виконавська діяльність.

1. Що таке відносна самостійність творчої діяльності виконавця?
2. Психологічні особливості робочого процесу музиканта-виконавця.
3. Дайте коротку характеристику особистісній націленості та регуляції психічних станів музикантів-виконавців.

5. Психологічні основи музичного навчання.

1. Проаналізуйте особистісні детермінанти навчання.
2. Яка роль гностичної діяльності учня в організації навчання.
3. Наведіть кілька психологічних характеристики методів навчання.

8.ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Оцінювання знань аспірантів відбувається згідно з видами навчальної роботи, які зобов'язаний виконати кожен аспірант: участь у семінарському занятті (доповідь на питання плану заняття, доповнення до доповідей за іншими питаннями плану заняття, участь у дискусії та резюме за темою заняття); співбесіда (колоквіум) з лектором (фронтальна перевірка компетентності аспіранта). Зокрема, пропущені семінарські заняття (навчання за індивідуальним планом, відсутність з причини хвороби тощо) аспірант зобов'язаний відпрацювати у письмовій формі (тезовий виклад відповідей за планом заняття та резюме за темою заняття), здобуваючи тим самим можливість отримати певну кількість балів. Критерієм аналізу якості виконання завдань та його усне викладення є максимально влучна добірка наукової інформації з переведення у форму суджень чи тверджень. Оцінювання знань методом співбесіди з лектором визначає технологія ідентифікації компетентності аспіранта: обізнаності щодо змісту навчальної дисципліни; здатності розуміти принципи вирішення виокремлених проблем.

Співбесіда з лектором проводиться в кінці семестру за наперед оголошеним розкладом. Семестрова підсумкова оцінка визначається як сума балів з усіх видів навчальної роботи. Оцінка виставляється за шкалами оцінювання: стобальною, національною і ЄКТС.

Усні відповіді (семінарські)	Співбесіда з лектором	Залік
60	40	+

Відповіді на семінарських заняттях оцінюються за чотирибальною шкалою. Результат за 100-бальною шкалою обчислюється за формулою $x = \frac{A \cdot K}{n \cdot 5}$, де А – сума усіх поточних оцінок за чотирибальною шкалою при вивченні дисципліни, включаючи оцінки «2», n – кількість цих оцінок (не менше трьох), $\frac{A}{n}$ – середня оцінка. Якщо середня оцінка за відповіді на семінарських заняттях $\frac{A}{n} \leq 2,5$, то кількість балів x дорівнює нулю.

Залік за талоном № 2 проводиться перед комісією в усній формі з оцінюванням за стобальною шкалою.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна :

1. Апраксина О.А. К вопросу и системе музыкального воспитания в школе // *Муз. воспитание в школе*. Вып. 10. М.: Музыка, 1974. 232 с.
2. Арановский М.Г. Мышление, язык, семантика // *Проблемы музыкального мышления*. М., 1974. С. 90-128.
3. Бочкарёв Л.Л. Психология музыкальной деятельности. М.: «Классика-XXI», 2008. 352 с.
4. Выготский Л. С. Психология искусства. М., 1968. 576 с.
5. Готсдинер А.Л. Музыкальная психология. М.: Изд-во НВ Магистр, 1983. 190 с.
6. Каган М.С. Музыка в мире искусств. СПб.: УТ, 1996. 232 с.
7. Корыхалова Н. П. Интерпретация музыки. Л., : Музыка, 1979. 208 с.
8. Ломов Б. Ф. К проблеме деятельности в психологии // *Психологический журнал*, Т.2, № 5, 1981. С.3-22
9. Мазель Л.А. Вопросы анализа музыки. М.: Советский композитор, 1991. 376 с.
10. Медушевский В.В. Музыкальное произведение и его культурно-генетическая основа // *Музыкальное произведение: сущность, аспекты анализа*. Киев, 1988.С. 62-83.
11. Муха А. И. Процесс композиторского творчества. Киев. : Музична Україна, 1979. 271 с.
12. Науменко С. И. Индивидуально-психологические особенности музыкальности // *Вопросы психологии*. 1982, № 5. С. 85-93
13. Петрушин В.И. Основы содержания музыкального образования // *Советская педагогика*. № 7. 1989. С. 46-50
14. Теплов Б.М. Психология музыкальных способностей. Проблемы индивидуальных различий. 3 кн. : М., 1961. С. 39-252

15. Цыпин Г.М. Психология музыкальной деятельности. М : Интерпракс, 1994. – 384 с.

16. Якобсон П. М. Психологические проблемы мотивации поведения человека. Москва : Просвещение, 1969. 317 с.

Допоміжна:

17. Агарков О. М. Об адекватности восприятия музыкального метра // *Искусство и наука*. Вып. 1. М., 1970. 202с.

18. Ананьев Б. Г. Психологическая структура человека как субъекта. *Человек и общество*. Вып. 2. Ленинград: 1967, 387с.

19. Бочкарев Л.Л. Адекватность восприятия музыки в зависимости от психических состояний слушателей // *Новые исследования в психологии*. 1981. №2. С. 47-49

20. Левчук Л. Т. Психоаналіз і художня творчість: критичний аналіз. Київ: Вища школа, 1980. 157с.

Інформаційний ресурс:

21. Ігнатова Л. Феномен творчості як духовний компонент пізнання [електронний ресурс] / Лариса Ігнатова // *Філософія творчості*. – С.238 – 247. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/MuzS/2010_6/statti/25-ignatova.pdf

22. Капічіна О. О. Феноменологічні основи проблеми музичного сприйняття [електронний ресурс] / О. О. Капічіна // *Вісник Донецького національного університету економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського* № 2 (54), 2012 . – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/vdnuet/gum/2012_2/Kapichna.pdf

23. Лосев А.Ф. Музыка как предмет логики. [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.opentextnn.ru/music/Perception/?id=618>

24. Ляхович А. Краткая социология современного академического музыкального исполнительства [електронний ресурс] // *Израиль XXI. Музыкальный журнал*. – № 27 (май 2011). – Режим доступу: http://www.21israel-music.com/Sozialnoye_ispolnitelstvo.htm